

Ljubljana, 25. 11. 2011

UVELJAVLJANJE PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV OZIROMA NEKATERIH DRUŽINSKIH IN SOCIALNIH TRANSFERJEV PO NOVI ZAKONODAJI OD 1. JANUARJA 2012 DALJE

Odgovori Ministrstva, delo in socialne zadeve

NA KATERE PRAVICE SE NANAŠA NOVA ZAKONODAJA?

Nova zakonodaja ureja pravico do otroškega dodatka, denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka in državne štipendije. Prav tako se nanaša na znižanje plačila za programe vrtcev, subvencijo malice za učence in dijake, subvencijo kosila za učence, subvencijo prevozov za dijake in študente, oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev in prispevek k plačilu pravic družinskega pomočnika, subvencijo najemnine, pravico do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev za socialno ogrožene osebe in na pravico do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje.

GLAVNE NOVOSTI NOVE ZAKONODAJE

- enotna vstopna točka: vse pravice uveljavljate na centru za socialno delo (CSD),
- določen je vrstni red uveljavljanja pravic,
- nekateri prejemki se zvišujejo, vendar se bo po novem pri odločanju o pravicah poleg dohodka bistveno bolj kot doslej upoštevalo premoženje.

KAKO JE Z VRSTNIM REDOM UVELJAVLJANJA PRAVIC?

Vrstni red uveljavljanja pravic iz javnih sredstev je določen v 7. in 8. členu Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS), kjer je tudi določeno, da vlagatelj center za socialno delo opozori na vrstni red in na posledice njegovega neupoštevanja. Vlagatelj bo na vrstni red pisno opozorjen že na vlogi, ki je predpisana, in sicer bo med drugimi opozorili napisano: »Vlagatelj je v skladu s 7. členom ZUPJS dolžan uveljavljati denarne prejemke po naslednjem vrstnem redu: otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek in državna štipendija. Če vlagatelj uveljavlja navedene prejemke v nasprotju z navedenim vrstnim redom, ali če jih ne uveljavlja, pa bi bil do njih upravičen, jih center za socialno delo v skladu z 8. členom ZUPJS upošteva v višini, kot če bi bili prejemki dodeljeni.« Poleg tega pa bodo strokovni delavci in informatorji na centrih za socialno delo tudi pri neposrednem stiku z vlagatelji opozarjali na to določilo.

ALI IN KATERE PRAVICE SE Z NOVO ZAKONODAJO UKINJAJO?

Z uveljavitvijo nove zakonodaje, torej s 1. 1. 2012, se ukinja državna štipendija za dijake, mlajše od 18 let. Družine, v katerih so dijaki do 18. leta starosti, bodo lahko, če bodo izpolnjevale pogoje, dobile višji otroški dodatek.

Z uveljavitvijo nove zakonodaje, torej s 1. 1. 2012, se ukinja državna pokojnina. Dosedanji prejemniki državne pokojnine bodo lahko, če bodo izpolnjevali pogoje, prejeli denarno socialno pomoč in/ali varstveni dodatek. Center za socialno delo bo preračune opravil po uradni dolžnosti in vsem dosedanjim prejemnikom državne pokojnine v treh mesecih po uveljavitvi zakona izdal odločbe.

ALI BODO PREJEMKI PO NOVEM NIŽJI?

Z novo zakonodajo se naj ne bi noben prejemek znižal. Zvišuje se otroški dodatek za dijake do 18. leta starosti, zvišujeta se denarna socialna pomoč in varstveni dodatek. Vendar pa se bo pri odločanju o pravicah bolj kot doslej upoštevalo premoženje, zaradi česar bo lahko znesek prejemka posameznika nižji kot do zdaj, nekateri bodo lahko katero od pravic tudi izgubili.

KAJ SE ŠTEJE V PREMOŽENJE OSEB?

V premoženje osebe se po določilih ZUPJS šteje:

1. nepremično premoženje po zakonu, nad vrednostjo primerne stanovanja;
2. osebna in druga vozila;
3. vodna plovila;
4. lastniški deleži gospodarskih družb ali zadrug;
5. vrednostni papirji;
6. denarna sredstva na transakcijskem ali drugem računu, kadar ne predstavljajo dohodka skladno s prvim odstavkom 12. člena tega zakona, ki se po tem zakonu upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, hranilne vloge in druga denarna sredstva po izjavi posameznika;
7. drugo premoženje.

KJE SE DOBI VLOGA?

Vzorec vloge se dobi na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve: <http://www.mdds.gov.si/> Po 20. novembru 2011 jo lahko kupite tudi v knjigarnah.

KDAJ, KAM IN KAKO SE LAHKO ODDA VLOGA?

Vloga se lahko odda od 1. 12. 2011 dalje na krajevno pristojni center za socialno delo (glede na vaše stalno bivališče), in sicer osebno, po pošti ali elektronsko.

ALI SE MORAJO VSE PRAVICE ZARADI UVELJAVITVE NOVEGA ZAKONA NA NOVO UVELJAVITI?

Vlogo MORAJO v decembru oddati tisti, ki želijo katero od pravic uveljaviti prvič oziroma na novo.

Vlogo MORAJO v decembru oddati tudi tisti, ki želijo s 1. 1. 2012 uveljaviti znižano plačilo vrtca.

Vlogo MORAJO v decembru oddati tudi tisti, ki imajo pravico do otroškega dodatka priznано samo do 31. 12. 2011 – če želijo otroški dodatek prejemati neprekinjeno tudi po 1. 1. 2012.

Vlogo LAHKO v decembru oddajo tisti, ki bodo zaradi izgube državne štipendije za otroka do 18. leta starosti s 1. januarjem ostali brez štipendije in lahko zaradi tega pridobijo višji otroški dodatek.

Vlogo LAHKO v decembru oddajo vsi, ki želijo pravice, ne glede na to, da jim s 1. januarjem ne potečejo, imeti odmerjene v skladu z novim zakonom.

ALI SE BO O VSAKI PRAVICI ODLOČALO POSEBEJ?

Ne. Ko bo center za socialno delo prvič odločal o katerikoli pravici po novem zakonu, bo preveril tudi, ali ste upravičeni in v kakšni višini do drugih pravic in subvencij, do katerih ste takrat upravičeni na podlagi drugih odločb. Pravice se po tem zakonu priznajo z dnem, ko začne veljati tista pravica, zaradi katere je center odločal po novem zakonu.

ALI BOM LAHKO V PREHODNEM OBDOBJU SAM IZBRAL TISTI SISTEM, KI BO ZAME BOLJ UGODEN?

Ne. Ko bo center za socialno delo odločil po novem zakonu, vam bodo pravice po stari zakonodaji prenehale veljati.

ALI MI Z DNEM UVELJAVITVE NOVEGA ZAKONA, TOREJ OD 1. 1. 2012, UGASNEJO VSE DOSLEJ PRIZNANE PRAVICE?

Ne. Večina pravic, ki jih že imate, vam velja do izteka veljavnosti odločb.

Otroški dodatek

Tisti, ki trenutno prejimate otroški dodatek, ga boste glede na uveljavitev nove zakonodaje prejeli do takrat, kot je navedeno v odločbi. Samo zaradi uveljavitve novega zakona vam ni potrebno oddati nove vloge (primer: če vam pravica do otroškega dodatka velja do marca 2012, boste dodatek do takrat prejeli še skladno s staro oziroma trenutno veljavno zakonodajo. Vlogo za nadaljnje prejetje otroškega dodatka boste tako morali oddati v februarju 2012). Lahko pa se odločite in vlogo oddate že decembra 2011. V tem primeru bo center za socialno delo odločal po novem zakonu in ob otroškem dodatku odločil na novo še o drugih pravicah, ki jih morda prejimate.

Novo vlogo za otroški dodatek morajo v decembru oddati tisti, ki jim stara odločba preneha z 31. 12. 2011, ali tisti, ki želijo to pravico uveljaviti prvič oziroma na novo (na primer, če se jim je v decembru rodil otrok).

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve svetuje, da o oddaji nove vloge od 1. 12. 2011 dalje razmislijo predvsem tisti, ki imajo dijaka, ki še ni dopolnil 18 let. Po novem, od 1. januarja 2012, namreč dijaki do 18. leta starosti ne bodo več upravičeni do državne štipendije, bodo pa zanj starši lahko uveljavljali višji otroški dodatek.

Denarna socialna pomoč

Prejemnikom denarne socialne pomoči ni treba glede uveljavitve nove zakonodaje storiti nič. Center za socialno delo bo v treh mesecih po uveljavitvi zakona, torej do 31. marca 2012, sam preveril, ali ste do denarne socialne pomoči še upravičeni ali ne, in v kakšni višini in ali morda izpolnjujete pogoje in ste upravičeni še do drugih prejemkov iz javnih sredstev in vas o tem obvestil oziroma vam posredoval novo odločbo.

Denarna socialna pomoč bo kot doslej vračljiv dohodek, kar pomeni, da vam jo za časa življenja ne bo treba vračati, **se pa upošteva pri omejitvi dedovanja.**

Varstveni dodatek

Prejemnikom varstvenega dodatka ni treba za nadaljnje prejetje zaradi uveljavitve nove zakonodaje storiti nič. Center za socialno delo bo v prvih treh mesecih prihodnjega leta, torej do 31. marca 2012, sam preveril, ali ste do varstvenega dodatka upravičeni ali ne in v kakšni višini.

Pomembno: Pravica do varstvenega dodatka se po novi zakonodaji iz pokojninskega sistema prenaša na področje socialnega varstva, kar pomeni, da bo od 1. januarja 2012 dalje ta pravica podvržena omejitvi dedovanja. Prejemnikom varstvenega dodatka v času življenja tega prejemka ne bo treba vračati, če bodo po smrti zapustili določeno premoženje in tudi njihovi dediči ne bodo socialno ogroženi, pa bodo dediči premoženja ta prejemek morali vrniti oziroma se bo zapuščina za ta znesek omejila. Prejemniki varstvenega dodatka, ki so lastniki nepremičnine, te v času prejemanja varstvenega dodatka ne smejo odtujiti (prodati, podariti...) ali obremeniti.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve opozarja, da če trenutni upravičeni varstvenega dodatka ne bi želeli več prejemati, morate to do 31. 12. 2011 sporočiti Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Državne štipendije

Tistim študentom in dijakom, ki so starejši od 18 let, in ki jim je pravica do državne štipendije za šolsko leto 2011/2012 že priznana, ni treba storiti ničesar. Štipendijo bodo prejeli celo šolsko leto oziroma dokler jim je priznana pravica z odločbo. Lahko pa decembra oddajo

ново vlogo in v tem primeru bo center za socialno delo o državni štipendiji in hkrati tudi o drugih pravicah odločal na novo skladno z zakonodajo.

Dijaki, prejemniki državne štipendije, ki še niso dopolnili 18 let, po 1. 1. 2012 ne bodo več upravičeni do državne štipendije oziroma jim bo ta pravica do dopolnitve starosti 18 let mirovala (glej: otroški dodatek).

Znižanje plačila za programe vrtcev

Vlogo za znižanje plačila za programe vrtcev za prihodnje leto MORATE oddati na novo. Nov obrazec se lahko natisne iz spletne strani ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in se ga od 1. 12. 2011 dalje odda na krajevno pristojni center za socialno delo in NE VEČ na občino kot doslej.

Subvencija malice za učence in dijake

Subvencija kosila za učence

Subvencija prevozov za dijake in študente

Če ste v šolskem in študijskem letu že upravičenec do zgoraj naštetih subvencij, vam te pripadajo celo šolsko leto oziroma toliko časa, kot je določeno v odločbi, in jih zaradi nove zakonodaje ni treba na novo uveljavljati.

Oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev in prispevek k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika

Upravičencem do teh dveh pravic zaradi uveljavitve nove zakonodaje ni treba storiti nič.

Subvencija najemnine

Upravičencem do subvencije najemnine zaradi uveljavitve novega zakona ni treba storiti nič.

Pravica do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev za socialno ogrožene osebe

Pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje

Upravičencem do teh dveh pravic zaradi uveljavitve nove zakonodaje ni treba storiti nič. Centri za socialno delo bodo v prvih treh mesecih od uveljavitve zakona preverili, ali ste upravičeni do denarne socialne pomoči, na katero sta pravici vezani, ali ne in vam bodo o tem izdali odločbo.

Pripravil:

Goran Lukič,

samostojni svetovalec za socialno področje,

zaposlovanje ter migracije